

hasznosítsa azt munkásságában. A most újonnan előkerült munkát sem Szabó Károly, sem Petrik Géza nem ismerte. Belitska-Scholtz Hedvig azt a széles körű, s tettekkel büszkélkedhető tevékenységet idézi emlékezetünkbe, amelyet Jankovich a színházi mozgalom támogatásában fejtett ki (alapítványok, Pesti Nemzeti Színház tervezete, részvénytársaság alapítása, aktív gyakorlati munka). Vásáry István a magyar őstörténet iránt érdeklődő, a magyar szónemzésről értekező, Nagylaki Jakcsics Gergely és Ógyal-lai Besse János utazását támogató, jelentését kiadó, az őstörténeti kérdésekről levelező Jankovichcsal ismertet meg bennünket. E három tanulmányt egészíti ki az építkező Jankovich Miklósról szóló adatgazdag rövid közlemény, Bibó István írása. A tanulmányok sorában V. Windisch Éva az immár számos oldaláról megismert magyar arisztokrata személyi levéltárát mutatja be, annak részletes inventáriumát is közölve.

A gazdag dokumentumanyagra épülő tanulmányok Jankovich Miklós sokoldalú tevékenységén keresztül a XIX. század első felének művelődéstörténeti képét is megrajzolják, étellel töltve meg a bevezető tanulmány nyújtotta vázlatot.

A kötetet bő, német nyelvű összefoglalók, mutatók és gazdag képanyag zárja.

Monok István

Janus Pannonius: Epigrammata – The Epigrams.

Edidit et in Anglicum vertit – Edited and translated by Anthony A. Barrett. Corvina, Budapest, 1985. 252 l.

Janus Pannonius végre megszólal angolul is Anthony A. Barrett Vancouver-i klasszika-filológus professzor jóvoltából. Előszavának azt a kijelentését ugyan, hogy először jelenik meg Janus valamelyik általánosan ismert nyelven, némileg korrigálnunk kell, hiszen éppen a jelen kötetet is útra bocsátó Corvina Kiadó adott ki 1973-ban egy francia Janus-antológiát (*Janus Pannonius: Carmina selectiora – Poèmes choisis*, éd. Tibor Kardos), terjedelmét és igényességét tekintve azonban vitathatatlanul Barrett munkája viszi el a pálmát.

A filológus-fordító az epigrammákat tekinti a költő életműve legfontosabb részének, kiadását ezért ezekre korlátozza. Elvben az összes epigramma latin szövegét és angol interpretációját szándékozik közölni, de minthogy könyvét elsősorban egyetemi hallgatóknak és a magyar kultúra iránt érdeklődő művelt olvasóknak szánja s ezért nem kíván szerzőségi, hitelességi kérdésekbe bonyolódni, az epigrammák legteljesebb kéziratoként számon tartott Codex Vindobonensis-ben szereplő csaknem négyszáz verset adja ki, mellőzve a másutt, szórványosan előforduló darabokat. Annál is inkább, mert a szóban forgó kéziratot a Váradi Péter-féle, még Mátyás megbízásából összeállított, de sajnos elveszett kódex másolatának tartja. Szövegkiadása alapjául a bécsi kódex nyomán haladó Teleki-kiadást veszi, de felismerve ennek, illetve az alapul vett kéziratnak a hibáit, számos emendációt hajt végre. Ezek megokolását nem a jelen könyvben, hanem egy külön cikkben közölte (*Florilegium* 4. 1982. 228–245).

Mivel a kétnyelvű epigramma-kiadással jórészt didaktikai és népszerűsítő célokat óhajt szolgálni, az epigrammákat nem a bécsi kézirat (illetve a Teleki-kiadás) sorrendjében közli, hanem versformák szerint csoportosítja. Bár ily módon egy az eddigi kiadásokénál is esetlegesebb, a tartalmi és időbeli összetartozást teljesen mellőző

sorrendet kapunk, e formai elveken alapuló sorrend új szintet jelent a Janus-kiadások történetében. A latin szövegek megértése lévén a célja, a tudós fordító hangsúlyozza, hogy nem kreatív műfordítást, hanem pontos interpretációt kíván nyújtani, s ettől, a jámbor olvasó sokkírozásának elkerülése érdekében csak a Janus verseiben olvasható obszcén szavak esetében tér el, szalonképes, de a kontextusban félreérthetetlen szavakat használva.

A könyv elé Bak János, Barrett Janus-kutatásának egyik ösztönzője írt egy Janusról és munkássága történeti háttéréről tájékoztató gondos, elsősorban Huszti és Birnbaum monográfiáira támaszkodó tanulmányt, megkönnyítve az olvasónak a Janus-életmű megértését. (Megjegyezzük, hogy az egyébként mintaszerű összefoglalás a 41. lapon Beatrix királynét tévesen Alfonso, nem pedig I. Ferrante nápolyi király lányaként említi.) A könyv végén Barrettnak az egyes versekhez fűződő történeti, mitológiai stb. magyarázó jegyzetei állnak, valamint egy konkordancia az epigrammák Teleki-kiadásbeli sorrendjével.

Klaniczay Tibor

Jékely Zoltán összegyűjtött versei.

Összegyűjtötte, sajtó alá rendezte és az utószót írta: Győri János. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1985. 726 l.

Két évves *Az utolsó szál liliomhoz* című kötet megjelenése után – mely a fél évszázados költői termést rendezte, még Jékely Zoltán közreműködésével és jóváhagyásával sajtó alá – verseinek újabb, immár teljességre törekvő kiadását tarthatjuk kezünkben. A kutató, az olvasó és főként az életmű szempontjából rendkívül szerencsés, hogy mindkét munka Győri János nevéhez fűződik. Költemények, amelyeket annak idején a költő önmagával szemben alkalmazott szigora, illetve igényessége kihagyott a kötetből, és egyéb kéziratban maradt versek most rendre bekerültek a kötetbe, ugyanakkor a már korábban kialakult és Jékely Zoltán által kedvelt és szorgalmazott rendezésvélel szerint – időrendben, mivel „költészetét életrajzi szerkezetű és folyamatos énrégénynek nevezte”. Nem mindig volt könnyű dolga a kötet lelkiismeretes, avatott összeállítójának, ugyanis minden korábbi kötetbe kerültek be addig kiadatlan versek, előkerültek tévesen datált vagy egyáltalán nem keltezett művek. Az utószóból kiderül, hogy ezúttal szándékosan csak négy költemény maradt ki, két magyar nemzetiségi fájdalomnak hangot adó, valamint az *Egy honatya költőre* című és az *A kor dicsérete* címűnek egy része.

V. K.

Juhász Mária: A realizmus változatai.

Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1985. 237 l.

A szerző egy ideig középiskolai tanár volt, majd a hatvanas években a *Kortárs* című folyóirat belső munkatársaként aktív kritikusit tevékenységet folytatott. Nem